XXIX. évfolyam. 231. szám. Péntek, 1897. október 1.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 „ — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Főmunkatárs: Ifj. MÓRICZ PÁL.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj: Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü s többször hirdetések alku szerint tutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díjmindenkülön beigtatásért 30 kr.

Közgyülés után.

Debreczen, okt. 1.

(**k.**) Lezajlott immár Debreczen sz. kir. városának nagyfontosságu közgyülése, mely uj korszakot volt hivatva kezdeni közéletünkben s amely hivatásának — ha nem is minden tekintetben — de legnagyobbrészt megfelelt: tekintsünk még egyszer végig rajta s mondjuk el az ott elhangzottakra és történtekre mi is a magunk megjegyzéseit.

A vasuti gépjavitó mühely munkásai számára emelendő munkástelep részére történt telek-átengedés nagyfontosságu ügyét csak örömmel regisztráljuk e helyen, mivel annak idején bővebben méltattuk.

A költségvetés s az annak alkalmából felmerült inditványok, valamint az azok körül kifejlett vita legfőképen tehát azok, amelyek a legnagyobb figyelmet érdemlik. A hátralékok ügye volt egyik főkérdése a vitának. A főszámvevő ur nem volt képes meggyőzni bennünket arról, hogy azokból semmit se lehetne biztos jövedelemnek tekinteni, a főügyész urnak az a kijelentése pedig, hogy a per soká tart, csakis egy évi budgetre hathat irányitólag. Azt mondta a főügyész ur, hogy a bérleti összeg biztositva van a per esetére; hiszen akkor a kezelés tiszta dolog: akinél szép szerével nem ér czélt a város, ha bepereli, a biztositékból kikerül a peres hátralék; a beperelt bérösszeg tehát egész nyugodtan felvehető a költségvetésbe s fel is veendő, mert költségvetésen kivül. közgyülési határozat nélkül sem városház épitési, sem másféle alapot a befizetett hátralékokból teremteni nem szabad. — Különben az egész gazdasági rendszerre jellemző, hogy a tisztviselők szavazták meg a tanácsnak a költségvetést, mert a többség mindössze öt volt s tisztviselő szavazott legalább 20, őket leszámitva a kisebbség 15, — ezzel a bizalommal nincs mit dicsekedni.

De ha feltünő volt ez az arány a költségvetésnél, egyenesen megdöbbentett a J u h á s z Ignácz tegnapi inditványánál, mikor az összes jelenlevő biz. tagok háromnegyed része ugy szavazott, hogy a hortobágyi bizottság az összes városi vagyon kezelését vizsgálja meg s a tisztviselők ennél a par excellence bizalmi kérdésnél, amelyre nézve nem a törvény, hanem a lelkiismeret és a szerénység a döntő, megtagadják a közgyüléstől azt a jogot, hogy az ő működésükbe belepillanthasson. A polgármester ur nehány perczczel a szavazás előtt tiltakozott az ellen. hogy a tanács lanyhán védte volna a vagyon kezelésénél a város érdekeit: ennek a tiltakozásnak sulya, amely a gyanut eloszlatja, csak ugy lehetett volna, ha a tisztviselői kar egyenesen kéri a bizottság működésének ez irányban leendő kiterjesztését s maga testületileg tartózkodik a szavazástól; a debreczeni tisztviselői kar ezzel szemben azonban sans géne leszavazta a közgyülést s bizalmat szavazott magának és a tanácsnak. Ez több annál, minthogy elhallgathatnók. Önérzetes tisztviselői karról ilyet nem tételeztünk fel, sokkal inkább hittük, hogy tultengésben lesz az önérzete a tanácsnak és fegyelmi vizsgálatot kér maga ellen: ez sohasem árt, de a tegnapi szavazás semmiesetre sem használt a tisztviselői kar reputációjának.

Végül még egy kérdésre, a hivatalos órák idejének mvgállapitására volna egy pár szavunk. Az összes érvek a melyeket a délelőtti hivataloskodás ellen felhoztak, a nevetségességig kicsinyesek és elfogadhatatlanok. Vajjon mik azok a debreczeni helyi viszonyok, a melyek a behozatalát akadályozzák? Az iskolák talán? Hiszen nincs nagyobb istentelenség a világon, mint a délutáni tanitás! Hogy a délelőttit a gyermek ki nem birja?! Ugyan kérjük szépen, tessék egy kissé gondolkozni! A- középiskolában kötelező heterkként 30 óra, a népiskolában 20—24, hat napban 8-tól 2 óráig van 36 óra, tehát k ö z b e n e g y s z a b a d p i h e n ő ó r á j a mondjuk, 10-től 11-ig még a VIII. gimnázistának i s j u t, az elemi iskolai tanulók pedig 11 órakor a mai 10 óra helyett mind

A „DEBRECZEN" TARCZÁJA.

A kis lutri bucsuztatója.

Irta: *Z. A. G.*

Megvolt az utolsó huzás és ezzel meghalt a kis lutri! Eltemetjük és reméljük, hogy soha többé senki Magyarországon föl nem fogja támasztani. Még csak Olaszországban él a hol talán sokáig nem kondul meg a halálharangja, mert hiszen épen az állam szegénysége kényszeritette rá a kormányokat, hogy polgáraikat még ezen az erkölcstelen módon is fosztogassák. Olaszország pedig szegény. Szegényebb ná unknál is.

Nálunk még nem teljes a siker, mert a lutri helyébe az osztálysorsjáték lépett, amelyet szintén nem lehet tulságosan erkölcsös intézménynek tekinteni, de a rá való áttérés mégis nagy nyereség, mert éppen azok, a kik nélkülözhetetlen fillérjeiket hetenkint kétszer vitték a lottó-gyültőkhöz, az osztálysorsjátékban drágább voltánál fogva nem fognak részt venni. Más részt nem is lesz annyi huzás, vagyis kevesebbszer ismétlődik az alkalom, a mi rendkivül csökkenteni fogja a játék izgalmait. Hiszen már a század elején megmondták, hogy az a lutri lesz a legjövedelmezőbb, a melynek legtöbbször lesz huzása.

A közönség legnagyobb része alig tud a lutriról egyebet, minthogy egy koronáért ternónyerés esetén 4800 koronát kap és ebből is lehuznak 15%-ot nyereményadó czimén. Azonkivül egy sereg mende-monda van elterjedve a lottó keletkezéséről, pedig a lottót tényleg nem Casanova, a ledér kalandor találta föl, hanem a puszta véletlenségnek köszönhette létrejöttét.

Genovában ugyanis a nagy tanácsba évente öt uj tagot választottak a kilenczven jelentkező közül s a pártok sajat jelöltjeikre fogadásokat tettek épen ugy, mint ma például a birokversenyeken. Később a neveket egyszerüsités kedvéért számokkal helyettesitették és ekként jött létre a kis lutri teljes mai alakjában. Az állam csakhamar eszrevette, hogy milyen jövedelmező üzlet lenne monopóliummá tenni a játék és fogadásszenvedély kiaknázását s már 1620-ban felállitották Genovában az elsö lottohivatalt. Találékony fejek azután hamar megállapitották, az összes lehetőségeket, a melyek szerint tenni ugy lehet, hogy az állam a legritkább és legvalószinületlenebb véletlent kivéve ne veszithessen

Ezek a szabályok ma is érvényesek s igy érdekes lesz meggyőződni arról, hogy a nyeremények soha nem feleltek meg a kockázat esélyeinek.

Egy számra kétféleképp is lehetett tenni: határozatlanul vagy határozottan a szerint, a mint az öt szám közül akármelyik lehetett a megtett szám vagy pedig első második stb., ödik helyen kellett kijönnie mert ha nem a mondott helyen jött ki, a játékos semmit sem nyert.

A hetározatlan tétnél a játékosnak öt esélye volt 90 közt vagyis $^1/_{18}$, de ha nem nyert. nem tizennyolczszorosat, hanem tizennégyszerest nyert (Olaszországban 14 $^2/_7$ szerest) A határozott tétnél 1 az esély 90 közt de a nyertes csak 57 szerest (Olaszországban $71^3/_7$-szerest kapott.

A ki két szám i tett vagyis ambóra. annak a 4005 lehetseges ambo közül 10 esélye volt, vagyis 301 ellen 1, de az állam ezart csak 240 szevest (Olaszországban 300 szorost fizetett ki a nyertesnek.

Hármas lehetőség vagyis ternó 117,480 van a 90 számban, mig a kijövő ötben csak 10 terno lehet A valószinüség száma tehát 117.480. Nyerés esetén azonban csak 4800 szorost (Olaszországban 4000-szerest) adnak. Négyes kapcsolat vagyis quaterno 2,555.190 van a 90 számban, de nálunk csak négy ternót fizetnek helyette, ellenben Olaszországban a betett pénz 60000 szeresét.

Végül mind az öt szám, a quinterno a 90 számból 53,949,160-féleképen jöhetne ki a játékos egy esélye ellen, de ebben az egy esetben az államnak annyit kellene fizetnie, hogy a quinternóra soha sehol sem volt megengedve s ha valaki mégis eltalálja mind az öt kijövő számot, csak a bennök foglalt 10 ternót fizetik ki neki.

És még ezekből az igy sem megfelelő nyereségekből is levonják a nyereményadót.

Genova nem maradt egyedül tanulmányá

otthon vannak s az egész délutánjuk szabad. Épen az okozza a tulterhelést, hogy a gyermeknek minden ideje el van foglalva. Ha a városi tanács elhatározza a délelőtti hivataloskodást hasonlóra felkéri az összes helybeli hivatalokat, a fenntartás egy nagy nyügtől szabadul meg s ami fő az egész városi közönség nyer egy félnapot, melyet a családjával tölthet. Még a biróságok is betarthatják ezt a tárgyalásokat kivéve, de hiszen a ebédidőt azt sem alterálja. A mi pedig azt illeti, hogy egy folytában kevesebbet dolgoznának szintén nem áll: aki nem akar dolgozni, az most kétszer megy fel későn s szökik korán haza; de hiszen ennek igen jó orvossága van: a skontro-könyv, a mely nélkül rendes hivatal nem is existál s ha azt látja a számonkérő szék, akkor lehet elismerést nyujtani, de addig nem.

Ezeket óhajtottuk a tegnap befejeződött közgyülés alkalmából egyelőre elmondani.

BELFŐLD.

Az állami számvevőszék alelnökévé az elhalálozott Hosszu Jórsef helzébe — a mint értesülünk Jankovics János miniszteri tanácsost egykori fővárosi adófelügyelőt nevezik ki.

A provizórium és a delegácziók. A függetlenségi és 48-as párt tudvalevőleg határozatot hozott arra nézve, hogy az esetre, ha a delegácziókat a kiegyezési provizórium tárgyalása előtt akarná á kormány megválasztatni. ez ellen állást foglal s egyuttal kijelentette, hogy ez esetben felmentve érzi magát a juliusban megkötött kompromisszum alól. Most kormánypárti forrásból arról értesülünk hogy a kormány meggondolja a dolggt s nincsen kizárva az, hogy előbb a provizóriu mra vonatkozó javaslatot tárgyalja le s a delegácziók csak novemberben ülnek össze. A függetlenségi párt természetesen ez esetben is oppónálna a prozizórium ellen, de a kompromisszum tekintetbevételével nem obstrualna ellene. Arról sogy a provizóriumot egy vagy két esztendőre fogják-e javaslatba hozni, még nem történt döntés. Ezt e két állam kormányai közösen állapitják meg.

A katholikus autonomia. Az a bizottság. melyet a püspöki konferenczia az autonomia ügyében kiküldött, — mint a P. Ll. irja — tegnap délután ülést tartott Schlauch Lőrincz palotájában. melyen Hornig, Steiner és Ivánkovics püspökök, szóval a bizottság mindhárom tagja megjelent. Hosszabb vita utan Ivánkovicsot megbizták azzal, hogy dolgozza át az 1871 ik évi elaboratumot azoknak az elveknek alapján, a melyet az állandó előkészitő bizottság a tegnapi ülésen megállapitet.. Ezt az uj szervezetet mely az episzkopatus álláspontját világitja meg, először a szükebb bizottság vitatja meg, s azután az országos koáferenczia előtt egybehivandó püspöki konferenczián kerül tárgyalásra. A katholikus kongresszust november hó 1-ső napjára hivják egybe. Az ülések valószinüleg a főrendiház ülsstermében tartatnak meg a mi ugy lehetséges. hogy a katholikus kongresszus mindig délután fog ülésezni. Az első ülésszak külömben is rövid lesz, mert a meg alakulás után azonnal nagyobb bizottságot fogőak kiküldeni az önkormányzati statutum uj tervezetének kidolgozására s aztán elnapolják a kongresszust:

A fiatal püspök. Erdély fiatal grófi püspökéről van szó, kit az egyház tana szerint a Szentlélek tett püspökké. Mi azonban ugy tndjuk, hogy születése és magas összeköttetései folytán jutott a püspőki méltósághoz. Kinevéztetése feltünést keltett mindenfelé de közmegelégedést nem. Fiatal és tapasztalatlan ember a taposott uton is ténféreg. Majláth püspők ezt rővid idő alatt igazolta. Szellel bélelt lelkesedéssel megy neki oly dolgoknak, melyek bölcs mérsékletet és komoly megfontolást igényelnek. Legutóbbi körlevelében a tanügyet vette a szivére, de nem az apostol bölcs lelkével hivja fel a tanitókat és az iskolával keveset törődő lelkészeket, hanem a gyülölet egész epéjét önti ki a mostani korszellem és á szabadkömüvesség ellen amiket az egyház és iskola legnagyoab ellenségeinek tart. Hát mi, Méltóságos uram, nagyon egyszerüen megmondhatjuk kik a kath. egyháznak és iskoláknak az ellenségei? — a papok, kik ha hivatásuknak éltek volna, nem következett volna be a reformáczió. Azok között tessék keresni az ellenségeit, akik ha plébániára kerülnek, nem törődnek sem egyházi, sem tarsadalmi féladataikkal csak papi házuk benső berendezésével. Ennél a pontnál igen érdekes dolgokat tudnánk elmondáni éppen az erdélyi egyházmegyeből. Országszerte nagy botrányt keltett a püspöknek az az eljárása is, hogy egy becsületes es szorgalmas tanárt pár évtizedig tertő tanitás után elcsapott, mivel az ország törvénye alapján polgári házasságot kötött. Bármint okolja is meg a klérikális felfogás az illető tanár büntetését, mi ezt nagy lelketlenságnek tartjuk, főleg az egyház részéről, hol a házasság gyakorlati oldalat ugyancsak furcsán oldják meg a plébánikon. . . A püspök ilyen szereplése közben készülődött Dévára, bogy a bérmálás szentségét kiossza. Fogadtatására a főispán és a hivatalnokok hivatalos elökészületeket tetek. Azonban legutőbbi körlevele miatt annyira megharagudtak Májláth püspőkre, hogy elhatározták, miszerint a hivatalos tisztelgést mellőzik. A dévaiak határozata rövid, csattanós felelet a harczias püspök eljárására. Majd tapasztalni fog még egyebeket is. Mi ar egész dologból az egyház javára azt az óhajtást vonjuk le, hogy a püspöki kinevezéshez szükséges kanonikus életkort még tiz évvel toldják meg.

A királyi felköszöntők.

A szerdai diszebéden mondott kiralyi felköszöntőket a két uralkodó egymáshoz való barátságos viszonyának bensősége jellemzi. E mellett azonban kétségtelenül mindkét nyilatkozatnak van politikai jelentősége is, mert mindkettő hangsulyozza a két uralkodó allamai közt való viszony barátságos természetét. — Tartalomra kirá yunk felköszöntője sokkalta érdekesebb, mint Károly királyé. Lehetetlen föl nem ismerni a tendencziát, mely királyunk beszédéből kisugárzik. I. Ferencz József különös hangsulyozással emlékezik meg Károly királynak arról a szüntelen törekvéséről, mely arra irányozódik, hogy a két uralkodó »n é p e i k ö z t fennálló kitünő viszonynak megadja az állandó és szoros barátság jellegét.« Nyilvánvaló, hogy királyunk e nyilatkozatában az ő meleg óhajtása jut kifejezésre. Ez az óhaj azonban még távol van a megvalósulástól.

Károly király ugyan őszintén törekszik rá, de az események arra vallanak, hogy tö- éekvései bármily őszinték legyenek is, nem találnak teljes visszhangra a román nemzet közhangulatában. Királyunk e nyilatkozata egyenes óhajtás, mely a román nemzethez van adresszálva s ezt az óhajtast kiegeszíti

---

val. A mint az államok megismerték az uj jövedelem forrást, rögtön meg is honositották A XVIII szazad második felében már Franczia országban és Németorszagban megizmosodott a jeles intézmény, igy ez utóbbiban 1771-ben 29 államilag kezelt és bérbeadott lottó játék volt, a melyek közzül a ránk nézve fontos bécsi 1762-ben keletkezett.

Természetes, hogy már a mult században feltünt a nemesebb gondolkozásu embereknek az a roppant veszély, mely a közerkölcsöket és közjólétet állandóan fenyegette a lottojáték végzetes szenvedélye réven. De hiába volt minden küzdés ellene, sőt a nép szinte meg akarta kovezni jóltevőit, a kik meg akarták fosztani kedves lutrijától. Igy Napolyban 1713-ban és 1734-ben fölkelés tört ki a kis lottó vegett, Párisban pedig az 1793-ban eltörölt intézményt már 1796-ban vissza kellett állitani.

A kormányok, hogy megnyugtassák az aggódókat, a kis lotto jövedelmét egészben vagy részben gyakran adták jótékony czélra Igy 1777-ig az osztrák lottó bérlője köteles volt évente öt szegény leányt kibázasitani, a kik nevét a számokkal együtt huzták ki. Ezt a terhet 1778-ban évi 12.000 frt készpénzilletékre változtatták. Ugyan igy Spanyolországban 1763-tól kezdve a madridi kózkórház és egyéb jótekony intézetek költségének nagy részét a lottó jövedelméből födözték. De mindez nem takarhatta el azt az igazságot, hogy a lottó ellenkezik az állam erkölcsi és müve lődési feladatainak szellemével s igy esett meg hogy 1797. szept. 29-étől fogva már csak Olaszország lesz egyedüli fészke az áliami erkölcstelenség ez intézményének. A szerencsés Anglia 1826-ban, Francziaország pedig 1832-ben ugy a lottót, mint az osztálysorsjátékot végleg megszüntette Az osztálysorsjáték is csak nehány országban van még életben, és pedig Poroszország, Mecklenburg-Schwerinben Szászországban, Braunschweigban, Hamburgban és Spanyolországban, a melyekhez október 1-én Magyarország fog sorakozni.

De a korszellem az osztálysorsjátékot is el fogja törülni előbb-utóbb.

A kis lutri intézménye versenytársa lévén a kártyajátéknak, amint akadtak hamis játékosok, akik müvészi tökéletességre vitték a csalás mesterségét, természetesen kellett olyanoknak is akadni, akik a lutriszerencsét is korrigálni akarták. A legkezdetlegesebb csalásmód volt a gyüjtőkkeli összejátszás, akik üres czédulékat adtak büntársuknak s a bevezetési jegyzékben a megfelelő sorokat üresen hagyták. A hivatalban is volt czinkostársuk, aki aztán egyforma tintával beirta a jegyzékbe a kijött számokat, mig a czédulakon a lottógyüjtő utólag töltötte ki a számsort. De ennél az eljárásnál bármilyen czélszerü volt is a csalókra nézve, az okozta a fölfedezést, hogy hárman. négyen, sőt néha többen is be voltak avatva a titokba, ami aztán ilyeténképen nem sokáig maradhatott titok. Az ellenőrzést megszigoritották és ezzel a hasonló összejátszást majdnem lehetetlenné tették. Igy elég arra rámutatni, amit a közönség aligha tud. hogy a budapesti lottóigazgatóság ellenőrző termébe, ahol a gyüjtők jegyzékeit átvizsgálják a szabályrendelet szigoru utasitása szerint csakis sima, minden polcz vagy kiemelkedő alivány nélküli asztalokat szabad beállitani, hogy végig lehessen egyszerre tekinteni valamennyi dolgozó közepén. Továbbá a teremben csak szines tinta lehet s akit rajtaérnek, hogy fekete tentát és idegen tollat vitt be, nyugdij vagy végkielégités nélkül elbocsátják.

Érdekes az is, hogy a 90 szám mindegyikének külön 50 000 frt tőkéje volt s ha valamely szám egy huzáson ennél nagyobb összeget veszitett, az 50 ezer frton tul eső összeget már nem fizetik ki, sőt a tulrakott számokat állitólag nem is tették be a szerencsekerékbe. A lutrizó közönség nagy része igy hitte legalább, ha a dolog nem is volt valószinü. Igy beszélték IX. Pius, Simor primás, Rudolf kiralyfi halálakor és Ferencz József uralkodásának 25-iki évfordulóján, a kiknek számait annyian rakták meg, hogy talán 100 milió forint is kevés lett volna a kifizetésre.

A közönség sem volt sokkal lelkiismeretesebb az államnál és szintén arra törekedett, hogy ő meg az államot kárositsa. Mikor még futárral küldték le Bécsből Budára a kijött számokat, gyakran történt zajlás idején (mikor a hajóhidat fölszedték), hogy a budaiak már tudták az eredményt, de Pesten még lehetett tenni.

az a kijelentés, hogy kiralyunk a maga részéről mindig azon lesz, hogy a román király törekvését leghathatósebban támogassa.

Károly királn felköszöntőjében szinte szembeszökő az, hogy szóval se emlékezik meg a népek közt fennálló »kitünő viszonyról, hanem csak az államok viszonyáról, melyet megerősit uralkodónk tavalyi bukaresti látogatása és mely ujabb bizonyságot talált ahban a fogadtatásban, melyben a román királyi pár itt részesült s melyhez Magyarország fővárosa »oiy meleg és rokonszenves módon csatlakozott«.

Ennyi az egész, a mit Károly kírály Magyarországról moudott. A magyar nemzetről meg sem emlékezett. Szentül meg vagyunk győződve, hogy ha a saját érzelmeit a nyert impressziók után szabadon kifejezésre juttathatja vala, nem feledkezett volna meg a magyar nemzethez való rokonszenvének nyilvánitásáról. De Károly királynak számolnia kell az ő népe hangulatával, mely át van itatva magyarellenes érzelmektől. A magyarországi dákóromán izgatások ugyancsak termő talajra találnak Romániában, a hol épp akhor, mikor a román király Budapesten ölelkezet a magyas királylyal, tüntetéseket csináltak a magyar állam és a magyar nemzet ellen. Nem igen törődnek azzal, hogy mit csinál, mit akar és mit óhajt a királyuk.

Sajnálkozással kell konstatálnunk, hogy a román királyi pár budapesti látogatásának a román és magyar nemzetek viszonyaira semminemü kedvező hatása nem észlelhető. A román nemzet megmarad a maga bolond utján és a magyar nemzet rokonszenves nyilatkozatait durvasággal és oktalansáfokkal viszonozza. Erről tesznek tanuságot a Bukarestben most lejátszódó események.

Még megjegyezzük a várban elhangzott két felköszöntőröl szólván, hogy ezek az európai polltika szempontjából se felelnek meg a várakozásnak mert egyáltalán nem tüntetik ki Romániának a hármas szövetséghez való csatlakozását, sőt ahhoz való viszonyát is homályba hagyják. Legföljebb királnnnknak az a nyilatkozata vet némi világot Románia kalügyi politikájára, smely szerint károly király bölcsessége Romániát a rend és béke egyik alkotó elemévé tette Európában.

KÜLFŐLD.

Az osztrák delegátusok. Az osztrák képviselőház ma választotta meg a delegáczió tagjait. akik a kövétkezők: Csehországból: Dr. Engel, Herold, Janda, Kaftán, Paczák, Parish, Schwarcz, lovag Widersperg, Zedtwitz Károly Miksa és dr. Kramer. Póttagok: Udrzal, Mettal. Dalmáczíából: Bulat. Póttag; Perics. Galiczíából: Jaworski, Barwioski, Jedrzejowicz, gr. Dzieduszyczky, dr. Rutowski, Gniewosz és Popowszky. Póttagok: Wísocki, Sokolowski. Krajnából: Dr. Sustersics. Póttag: Pogacsnik. Bukovinából: Lupul. Póttag: Winichi. Morvaországból: gr. Wotter, dr. Zacsok dr. Stransky; dr. Gross. Póttagok: Seidl és Wichodil. Szilézíából; Kaiser. Póttag: Dr. Haase. Tirolból: Dipauli, Dongett. Póttag: dr. Mayr. Vorarlbergből: Fink. Póttag: Turnher. Isztriából; Gambini. Póttag; Bartoli. Görzből és Gradiskából: Vercegnani. Póttag: Lenani. Tríesztből: Basevi. Póttag: Hortie. Alsó Ausztriából: dr. Scheichar, Axmann, Kienmann. Púttag: Jax. Felső Ausztrioból: Báró Haydn és Rogl. Póttag: Muhr. Salzburgból: dr. Fuchs Póttag: Kiel. Stájerországból: gr. Attems, Hofmann-Welleuhof. Póttag: Hochenburger. Karinthiából: Dobernig. Póttag: Tschernigg.

Szinház.

B. Rusinszky Ilona távozása. Tegnap utazott el Debreczen város volt kedvencz primadonnája B. Rusinszky Ilona uf állomására Kolozsvárra. Rokonszenvünk és szeretetünk kiséri uj szerződésében is őt kivánjuk a legszebb sikereket és fényes dia. dalokat a melyeket hogy el fog érni legfőbb biztositéka tüneményes szép hangja. Isten vele.

A szinház bérlői. A jelen sziniézadra az alább következők béreltek helyeket: Családi páholy bérlők a páratlan bérleti estékre: Paksy Imre; Szabó Antal, Boczkó Sámuel, Szikszay József, Orosz Endre és Koncz Elek. Páros estékre: Czégely Ferencz, Kelner Károly dr. dr. Csikos, gr. Dégenfeld József, Tóby István. Földszinti páholy bérlők a páratlan estékre! Karap Mór, Rickl Géza, Szabó Jánosné, Sesztina Lajos. Bay Ferencz, Szabó Emma, Sámy Béla, Széll Farkas, Kölcsey Sándor, Katz Józsefné, Áron Manó, özv. Kovács Lajosné, dr. Medve Kálmán, Sárváry Ferenczné Páros estékre: Karap Mór, Simonffi Imre, Huzly Lujza, Veres Lászlóné, Kölcsey Ákos. Vecsey Viktor, Tóth Ferencz, dr. Losonczy Álmos, Szepessy Antalné, Treisinger, dr. Rothchnek Emil. Tóth Sámuelné, Varga Ferencz, Simonffy Emil. Emeleti páholy bérlők a páratlan estékre: Fried Emil, Klein Aladár, Puky Gyula. Comanescu Sándor, Szikszay Gyula, Kaszanyitzky Endre, Koncz Lajos, és dr. Kalmár, Igyártó Sándor, dr. Brukner Ernő, Zádor Lajos, Szabó Miklósné, Csanak József dr. Moskovitz Jenő, Páros estékre: Bechert Manó, dr. Kola és Berger, dr. Király Ferencz Fischbein Ignácz, özv. Farkas Lajosné, Géresy Kálmán, Dobieczky Sándor, Patay Istvánné, özv. Brunner Edéné, Komlóssy csalad, Béressy Sámuelné. Ormódy Lajos és Kemény Mór, gróf Korniss Zsigmodné Másodemeleti páholyt bérelt a páratlan estékre Buday. Elsőrendü támlásszék bérlők a páratlan estékre; Dr. Szöllősy, Béla Tóth István. Giczey Gyula, dr. Békés Sándor, dr Fehér Ferencz, Kepes Géza, Jablonczay Kálmán, Nánássy Gáborné, dr. Gáll Endre, dr, Simonnffy Béla. Tóth Imre, Rosinger Jozsef, Király József, Brunner Lajos, Rotschnek Emil. Rosinger József, Kovács József, Kandel Ferencz. dr. Tüdős László, Budaházy Zoltán, dr. Glück József, Telegdi György Ábrahám László. Király Róza, Szinay Gyula, Kalocsa Róza, dr. Gáspár Géza, dr. Pallay, Véégh Gyulané, Örvényi Ottó, Páros estékre; Kellner Károly, Weinberger Sándor, Biedermann Józsefné. gróf Csáky Adorján, Berger Jenő Berger Andor, Erber Ernó, Szöllőssy Ferencz, Glück Géza, dr. Glück Lajds. Fürst Ödön, Palenskó P. Pál, dr. Altmaun Béla, dr. Weisz J., dr. Hegedüs, László Albert, Weinberger Lajos, Kardos Samu, Szánthó Győzőné, Budaházy Zoltán, Jakabovits Aladár, Erber Ernő, Liedermann Henrik. Másodrendü támlásszékre páratlán és páros előadásokra béreltek: Glück Lidót, Boross Izidor, L. Nagy Bálint, Budaházy Endre, Kapros Erzsi. Harmadrendü támlásszékre: Vilmos Lajos.

A szinészek megérkezése. Nehéz, hónapokra terjedő nyári vándorlás után ma reggel 8 órakor érkeztek meg a szintársulat tagjai Debreczenbe. Boldog örömmel jöttek, mert nemcsak hosszabb ideig maradnak közöttünk, de azért is, mert itt a közönség szeretete veszi őket körül. A társulat tagjai közül csak 8-an maradtak Nyiregyházán, akik ott még ma este a Vasemberben játszanak. A szintársulat tagjai holnap d. e. gyülnek össze a szinpason, ahol az évad elején szokásos ünnepség után mindjárt meg is kezdik a próbakat. A holnap este tartandó első előadás iránt nagy érdeklődést tanusit a közönség s ma már a jegyek jó részét előre megváltotta.

Ennek a körülménynek köszönhette a gazdag Jordán timár-család egyik elszegényedet ága szerencséje föllendülését. Jordán Boldizsár ugyanis kanczellista volt a helytartóságnál és beleszeretett egy Székely nevü gazdag uzsorás leányába. A leány szivelte a fiut, de az apa hallani sem akart az ehenkóráz irnokról.

Egyszer este, a mint a Duna partján járkált az irnok, egy embert látott, a ki átintegetett a pesti partra. Kezdetben bolondnak tartotta, de valami szabályosságot vett észre az integetésben és szüneteket. Egyik szünet után olvasni kezdte, hányszor emeli az ember mindkét karját az égnek. 38 szor tette, aztán szünet jött, majd 8, szünet és 18, a mí után az integető távozott.

Az irnok nem volt képes elgondolni, hogy mitől jók ezek az intések és akkor lepődött meg, mikor értesült, hogy 59, 7, 38, 8 és 18 jöttek ki a lutrin. A két első számot nem figyelhette meg, de a három utolsót megjegyezte.

Elhatározta, hogy nyomára jön a dolognak s a következő huzás alkalmával tisztába is jött az egészszel. Persze csak akkor ment a dolog, mikor zajlott a Duna, mert máskép Pesten is egyszerre szüntették be a tétek elfogadását Budával. Jordán alig várhatta az uj zajlást Szabadságot vett, átment Pestre és leste a jeget. Nem csalódott. A legközelebbi huzásnál megtette a Budavárról másnak jelzett számokat, de mert félt a gyanutól, csak hármat tett meg 5 frttal és nyert 24 00 forintot, a mi akkor nagy pénz volt. Most már elvehette a választottját, a pénzen aztán birtokot vettek a Szerémségben.

Ehhez hasonló volt a posta galambokkal való későbbi időbeli csalás. Bécsből a számok vasuton késő este érkeztek meg s azért hatig lehetett tenni. bár a huzás már kettőkor megtörtént. Néhány pesti polgárnak a. ki galambkedvelő volt. eszébe jutott, hogy jó lenne kisérletet tenní a szárnyas postásokkal. És csakugyan a Bécsben $2^1/_4$ órakor fölrepitett öt galamb közül $4^3/_4$ órára az első már Pesten volt. a hol a gazdája alaposan kifosztotta a lutrit.

Mindezekre a fogásokra ha későn is rájött az állam és óvintézkedésekkel védte érdekeit, ugy hogy az utóbbi időkben a csalás a lutrinál csaknem lehetetlenné vált. A világszerte nagy port felvert legutóbbi félmilliós csalás ügye igen sokak. s köztük kiváló jogászok véleménye szorint távolról sincs kétségtelenül sincs felderítve. Ugy a beismerés mint a teljes bizonyitek hiányzott. hogy á babonás játékos miféle varázslatokban és büvölésekben hisz, legjobban bizonyitja néhány válópőr, melyekben bebizonyult. hogy a különben szerető férjek, megcsalták a feleségöket, mert az az ocsmány babona van a játékosok kőzt elterjedve, hogy a ledérség szerencsét hoz a játékban,

Érdekes példa ez arra is. hogy miképen szüli egyik erkölcstelenség a másikat; a játék a babonát s ezek együtt milyen mélyre sülyeszthetik az embert. De példa ez másra is illetőleg mentő magyarázat oly körülményekre, melyeket a félmilliós lottócsalás bünpörében, a bűnösség bizonyitékául fogadott el a biróság. Annak a pörnek a vádlottjáról bebizonyitották hogy egy sereg szokatlan és érthetetlen, miért is gyanusnak látszó intézkedést tett. Ilyennek tartották főképen a huzást teljesitő árvagyermek helyettesitését. A lottóigazgatóság számos hivatalnoka azonban mind végig a védelem pontján állt és ma is azt mondják, hogy ha mint esküdteknek kellett volna e pörben ilélniök, a vétkest nem merték volna kimondani, mert nagyon is ösmerik a játékosok ezerféle érthetetlen babonáit. Főként azt tartják lehetetlennek, hogy valaki, akár gyermek, akár felnőtt ember képes legyen a szerencsekerékben egy halomba összegurult kilenczven tok közül egymásután ötöt hirtelen kiválasztani, akárhogy legyenek is azok megielölve. Még ha rikitó szinüre és nem egy árnyalattal sötétebbre festik azt az öt tokot, akkor sem lehet a többi közül mind az ötöt kihuzni, erről kisérletek utján győzték meg magukat. Egyet-kettőt megleltek, de őtre nincs időt E kisérletezők szemében tehát a félmilliós bünpör elitéltje ártatlan áldozata volt saját babonájának. Az utolsó huzással vége szakad ezeknek a lehetőségeknek, s mi őszinte szivből kivánjuk a kis lutrinak, hogy soha löbbé ne támadjon fel nálunk: nunquam resurgat!

TARKA-ÉLET

Katonasor.

Még egy nap választ el bennnünket a nagy nevezetes naptól, az október 1-től. Az utczán, a vendéglőben szép hangu ifjak szilaj nótákban meg is indokolják szépen, hogy miért is nagy nap az október elsejə. Hállani lehet hogy

Október elsején be kell rukkolni :
Megfujják a trombitát, lóra kell ülni ;

Mostani időben a legnevezetesebb nap ez a katonai életben. De sokan is várták ezt az időt. sokan azért hogy megszabaduljanak a komisz bakáncs, nehéz fegyvertől, sokan pedig hogy bekostólhassanak abba az életbe, amely ről azt mondja a nóta, hogy :

Gyöngy élet a huszár élet.

De vannak olyanok. a kik meg azt állitják, hogy katona élet nem csak a huszároknál gyöngyélet. hanem a gyalogságnál is és hiába nevezi a huszár pocsolyakerülőnek a bakat, mert mégis csak az megy elől.

De azért erre a szomoru eshetőségre nem gondol egyik sem a bundások közül, csak az uniformisra, a mely tetszetősebb a lányok előtt, mint akármelyik bárány prusztlik, bár ezüst gomb légyen is rajta,

Hát még az önkéntes ur, milyen büszke önérzettel sétál végig az utczán az extra ruhában. a mig ezt mondja a nóta, hogy :

Az illik illik a mágyar bakára.

A bundások dehogy is gondolnak arra. hogy háromszor 365 nap még nagyon küzdelemteljes napokat is számlálhat s hogy ezalatt szivök választottja az Arany »Méh románcza« völegény hőséné† példájára fa képnél hagyja őket, akárcsak Szent Pál anno . . . Isten tudja mikor, a románokat, hogy a leány ha elejtl az orsót a fonóban, hát ki is kell hogy váltsa s el is veszi valaki addig. mig ők a hideg fegy vercsövet szorongatják.

Már az önkéntes uraknak sokkal több kilátásuk van a gyöngyéletre. A sovány lénungon kivül akad pénz onnan hazulról bőven. A sötét kétségbeeséssel irott levelekre megjön a rózsaszinü válasz, egy-egy postautalvány alakjaban.

Hanem a papák Ollendorf ezredes sóhajt sával néznek elébe a katonai évnek.

— Ez az én zsebembe vág. . .

A kiszolgált katonak meg örülnek, hogy letehetik az irigyelt egyenruhát, mert hiába, a prőfont lehet tápláló meg egészséges is. de még sem olyan mint az édes anyai kéz sütötte, madárlátta foszlós bélü czipő. Visszatérnek régi életmódjukhoz, foglalkozásukhoz, zsebükben a szabadság levéllel.

És odaakasztódik az a levél aranyos rámában a tükőr alá. Mert az lesz ezután a tiszta szoba disze.

És leházasodik, lecsaladosodik a kiszolgált baka, huszár, s hosszu téli estéken a tüzhely körül ülve, halkan, de büszén mesél a nagy manőverről, a hol egyszerre két királyt is látott.

Tápay a vádlottak padján.

— Saját tudósitónktól

Debreczen, szept. 30.

Városszerte ismert alak Tápay Mihály a hirhedt csoda doktor, ki kuruzslásaival már több izben foglalkoztatta a hatóságokat. Ma is három rendbeli közegészségügyi kihágás miatt ült a vádlottak padján. Három szegény félre vezetett embert igyekezett, mit sem erő, vagy talán határozottan káros kotyvasztékokkal, mert ez titok s a csoda doktor ur igyekszik is titkát megőrizni, keserves keresményétől megfosztani. Igazán sajnálni való állapot ez, a müvelt XX. század küszöbén, mikor annyi a tanult ember, hogy ilyen is megtörténhetik. Az együgyü, elámitott nép siet a csodás hirben álló emberhez, ki ezen titokzatosságtól nem is igyekszik magát megfosztani, hogy czéljaira felhasználja. Jutalmat ugyan nem kér, de ha adják, elfogadjá.

Első sorban özv. Farkas Sándorné emelt ellene panaszt, kit a Lakatos István fekete kutyája megmart s Tápay gyógyitott. A csoda doktor nem emlékszik ugyan rá, hogy gyógyitotta volna, de megengedi. Ugyan ekkor a törvenyszék megállapitja, hogy Lakatos István, ki az amugy is veszedelmes kutyára nem forditott elég gondot, szintén bünös.

Ezután még két rendbeli közegészségügyi kihágással vádolják Tápay Mihályt, ki minden csoda doktorsága mellett, csodálatos módon nem emlékszik semmire sem. — Bogdács Ferenczné 1896. október havában kereste fel gyomorbaja gyógyittatása véget, Tápay adott is valami sötét barna port, azon utasitással, hogy kis üstőn jött páliakába feloldva háromszor napjába vegye be es ezért 1 frt dijat fel is vett. Tápay mind erre nem emlékszik, de megengedi, hogy ugy volt. Végre Kiss Bálintot egy öreg szélütötte embert vezettek be a terembe, kit szintén a csodadoktor gyógyitott. Ismétli vallomását, hogy első alkalommal szembajáról valami vizet adott, később pedig neki is valami barna port, melyet pálinkába lelloldva vett be. Erdekes volt a vádlókijelentése hogy használt-e az orvasság ? — »Használt kérem alássau, mert nagyon büdös volt«.

Tápay erre is beismeri, hogy ugy lehetett, de nem merre rá megesküdni. — A törvényszék a csoda doktort két rendbeli egészségügyi kihágás miatt 120 frt pénzbirság, nem fizetés esetén 12 napi fogház, a másik vádlottat Lakatos Istvánt gondatlanság miatti testi vétségért 8 napi fogház, 10 frt pénzbirság, 5 frt költségek fizetesére, továbbá panaszos nőnek 50 frt kártérítési összeget itélt meg. Mind a két vádtott, a királyi ügyész és a panaszos nő fellebbeztek.

Táviratok.

Országgyűlés.

— Saját tudósitónk távirata. —

Budapest, *okt.* 1.

A képviselőház mai ülésének elején Podmaniczky Frigyes br. felolvasni kéri felirati javaslatát, melyet a pártok közösen állapitottak meg. Elnök ezt elrendelvén Molnár Antal jegyző felolvessa. A hosszabb feliratban a képviselőház kifejezi alattvalói hódolatát és Isten áldását kéri a ki rályra és családjára. (Hosszas éljenzés.) Szilágyi elnök inditványára a javastatot okt. 4-én hétfőn, a király nevenapján tárgyalják.

A királyné itthon.

Budapest, okt. 30. (A «Debr. ered táv.) Erzsébet királyné ma d. e. fél 9 órakor a déli vasuton megérkezett. Az állomáson a királyi fogadta. Az uralkodópár a legszivesebben üdvözölte egymást. A királyné ponpás szinben van.

Udvari ebéd.

Budapest, szept, 30. (A «Debr» ered táv. A tegnapi ebédhez hivatalosak voltak : Wolkenstein Trostburg párisi nagykövetünk, Sterneck báró tengernagy, Leüh üsen báró segéd főhadnagy, továbbá Liechtenstein herczeg első főudvarmester, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy, Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras altábornagy, főhadsegédek Alberti géof alezredes, Kulmer báró őrnagy és Wessety lovag szárnysegédek, König udvari tanácsos, Kerzl főtörzsorvos, Wanka ezredes, Dittl százados és Arenstorff és Korbuss századosok.

A király Bécsben.

Budapest *szept.* 30. (*A Debr ered. táv*) Ő Felsége október 2-án Lipót bajor herczeg kiséretében, a ki holnap Gödöllőről Budapestre erkezik, Bécsbe utazik. — A király Bécsből a szász király kiséretében Stájerországba utazik vadászatra.

A királyné ő Felsége itt tartózkodása alkalmával Gizella herczegnő is vendégül érkezik Budapestre.

Ág. hitv, ev. egyhászker. közgyülése.

Budapest, szept. 30. (A Debr. er. táv. A pozsonyi kerületi ág. hitv. közgyülést Budapesten okt. 16—18-ik napjián fogják megtartani. A magyarországi ág. ev. közgyülését báró Prónay Dezső és dr. Ballik püspök okt. 20-ikára hivták össze ugyancsak Budapestre.

A dunamelléki ref. egyhazkerület okt. 23-án tartja közgyülését Budapesten.

Péchy Tamás kerülete.

Budapest, szept. 30. (A Debr. er. táv.) A szikszói mandátum ügyében a Kossuth-párt mar érintkezésbe lépett Uray Imrével és Rákossy Viktorral.

Államtitkar változás.

Budapest, okt. 1. (*A «Debr» ered. táv.* A tegnapi lapok hire szerint Podmaniczky Frigyes lemond a közmunkátanács elnökségéről Granzenstein Béla államtitkárt nevezik ki, akinek helyét Popovich Sandor miniszteri tanacsos foglalja el. Erre nézve a tegnap este Bud tud. a következő kommünikét teszi közzé : Illetékes helyről fel vagyunk hatalmazva, annak kijelentésére hogy egy helyi tudósító amahire mintha Podmaniczky Frigyes báró a fővárosi közmunkatanács alelnöke ez állásáról legközelebb lemondana. teljesen alaptalan. Magától értetődőleg egyszerüen légből kapottak az e lemondáshoz füzött, combinátiok is. Ennek folytán a kinevezéseket mi biztosra vesszük.

A kötéles példányok.

Budapest, okt. 1. a .«Debr. ered. táv. A képviselőház október hó 5. napján tartandó ülésének napirendjére kitüzött a nyomdatermékek köteles példányainak beszolgáltatásáról szóló törvényjavaslat már a szabadelvü párt augusztus havában tartott értekezletén letárgyaltatott és elfogadtatott.

Pálmakert Budapesten.

Budapest, *okt 1. a «Debreczen« ered. táv* A «Pálmakert Egyesület» a szünetek utánma tartotta meg első választmányi ülését a Rojal szálló nagytermébeni Az elnöki jelentés szerint a tagok szama ujabb feltételek által örvendetes módon megszaporodott. Az elnök tudomásul hozza, hogy az egyesület kérvénye a legközelebbi napokban a székes főváros közgyülése elé fog terjesztetni Az egyesület, hogy a közönséget a pálmakert helyi fekvése felül tájékoztathassa, a terepről plasztikus felvételt készittetett, mely a legközelebbi időben a Gizellatéren a Haas féle kirakatban látható is lesz.

A román királyi pár Nagyváradon.

(Nagyvárad, okt. 1. (A Debr. ered. táv.) Könnyen végzetessé váható balesetét a román királyi pár udvari vonatánál gátoltak meg az éjjel Nagy-várad Velencze nevü állomásán. A hibát a mely abból ált, hogy az udvari vonat egyik podgyászkocsijának vonó készüléke elszakadt az állomás főnök Altmann vette észre és emiatt egy órai késést szenvedett a vonat. A már nyugvóra tért román király a tolatás kérdező köd és zajára felébredt, de látva a csékely bajt felhuzta az ablakot és nyugodtan aludni tért.

Ujdonságok.

*** Az egyházker. főjegyző választás.** A taktikának nem volt elég az eddigi herczehurcza, mélynek az egyházkerületi főjegyzői állást csak azert kitette, hogy valamikepen függetlenségi férfiu ne nyerje azt el, hanem kikutatta, hogy Orosháza, amelyet Dicsőffy Józsefnek számitottak Zsigmond Sándorra sravazott s ez alapon a ma d. e. folyamán a szavazatok ujra összeszámolásának komédiáját

játszatta el a főgondnok. Ennek az eredménye aztán a következő: törölték Dicsőfi szavazataiból mint tényleg a Zsigmondét Orosházát, de viszont törölték a Zsigmondiéból mint tényleg a Dicsőfiét Som-ot (Bereg m.) amelyek tehát egymást kiegyenlitették, Kércset azonban Dicsőfinek számitották s igy az eredmeny ujva az lett, hogy Dicsőfié volt 369, Zsigmondié, 368. Azonban ekkór formahiba miatt a Dicsőfire esett szavazatokból megsemmiieitettek 8 at, kétesnek nyilvánitottak 1 et, az eredmény tehát **360**; viszont a Zsigmondiéból formahiba miatt megsemmisitettek 2őt, kétesnek nyilvánitotiak 2 t, az eredmeny tehát **364**. Igy lett a kisebbségből többség. Ez azonban még mindig nem végleges eredmény, mert a Zsigmondra esett b. ujfalui 3 szavazat meg van fellebezve s a debreczeni egyházmegye kétesnek elfogadta s a fellebbezőket törvényük kiegészitésére uiasitotta, minek más eredménye, mint ezeknek Dicsőfiéihez átszámitása nem lehet s ha ezeket tényleg hozzáadjuk s tekintetbe vesszük a későn érkezett Krassót a szávazatok száma ujra egyenlő lesz — Ennek folytán az eredményt mégis felterjesztik az egyházkerületi közgyüléshez. — Bizony bizony ideje volna rendet csinálni mar ebben a chaoszban, mert nem lehet hogy a bizotság érvéuytelenithesse a saját maga által egyszer már érvenyesnek kimondott szavazatokot.

* **Közgyülés hitelesitő gyülés.** Ma délelőtt a közgyülés hitelesitésére Simonffy kir. tan. polgármester elnöklete alatt ülés volt a városháza nagytermében.

* **Tűzrendőrf vizsga a szinháznál.** Ma d. u. 3 órakor lesz a szinháztűz rendészeti megvizsgálása, melyen részt vesznek: Boczkó főkapitány, Stehl Géza főmérnök, Antaiovics gázgyári igazgató, Roncsik kultur tanácsnok: Komjáthy szinigazgató.

* **Első fecskék.** Repül szanaszét első fecske gyanánt az első szinlap a Gyimesi vadvirág szinlapja elfogialja birodalmát a stelazsikon, hirdetési oszlopokon, szállodák rámáin és minden már megszokott kelyen hirdetve hogy itt van (nem a tavasz,) de a szinészezon. Ma reggel érkeztek meg a Tesphis nyikorgó kordéljján azez modernül vasuton a mi szinészeink, s legyenek üdvözölve a kapu nyitáskor. Islen hozta őket

* **Hétszáz forintos lopás.** A vonatnál az éjjel relytelyes módon tünt el Hanicsák János bugyelárissa, amelyik 7 drb százastól és két drb, 10 forintostól duzzadt. Ellopták mert a tulajdonos tök részegen feküdt a vasutelőtti téren. nem tudván magáról semmit sem. Az eset részletei a következők: A tegnapi napon Hanicsák Jánicsák Álmosdi, és apósa Murzsuly Miklós Csomaközi lakósok sikerült vásárt csaptak. Eladták a behajtott 120 drb. birkál — ropogós 730 frtokért. A jóvásár felletti örömökben be is szedtek a jófele gugyikból egy csomó áldomást és aztán kesergő román dalok éneklése közben támogatták egymást a vasut felé igyekvésbe, Ugy félnyolcz lehetett mikorára kiértek a degesz bugyelárisu atyaiiak a vasut állomáshoz s miután a menetjegyet megváltották a III-ik osztályu váróterembe fogtak a serfogyasztáshoz. vonat körülbelől elérte végső állomáakkorra, mikorra eszébe jutott a két atyafinak is a felszállás, mert ugyis lemaradtak hozzáfogtak és mulattak, iszogattak tovább, mig 11 óra felé a III. oszt. váróternet becsukták és igy nekik is alkalmas szállást kellett keresni. Az erősen beszeszelt atyafiak azonban rendes szállás helyett ott kint az állomásnál a kövön feküdtek le aludni édes álmokat. Valószinüleg itt érte őket a catastropha, hogy mámoros álmukat valami vendégszerepen levő zsebmetsző arra használta fel, hogy a 700 frtokat tartalmazó tárczát ellopta és avval odébb ált. — A részég emberek mámorára mindig jóhatásu friss hajnali levegő reájuk is jótékonynak mutatkozott, — de legjobban kijózanitotta őket a mámorból az önkénytelenül tapogatózó kéz azon érzése, hogy a tárcza helye lapos, üres. A vasuti rendőrség aztán betelt a siránkozó atyafi jajszavával, kinek vagyonkájába került az egy vidám éste. A rendőrség szigoru vizsgálatot inditott, bárha eddig eredménytelenül is ez ügyben

* **Felhivás a Zion egylet tagjaihoz.** A f. hó 3-án rendezendő hódoló felvonulásban való részvételre egyletünk is megkerestetvén, hazafias lelkesedéssel értesitjük ez uton a Zion egylet t. tagjait hogy a hódoló felvonulásban a Zion egylet testütetileg saját zászlója alatt veend részt. Felhivjuk tehát az egyleti tagokat hogy vasárnap du 5 órakkor az egyleti jelvénynyel elátva az egyleti helységben minél nagyobb szám ban megjelenni szivesked jenek.

* **Sára meglut lopott.** Vedret lopott Vurga Sára h. böszörményi lakos szokás szerint, de a mostani vásáron már nem vendégszerepelhet, mert a lopáson rajta vesztett s 30 napi elzárás után haza lesz tolonczolva.

* **A szinház Auer égői.** Komjáthy szinigazgató a szinház vilagosabba tételére a szinházat Auer égőkkel szerelteti fel. A főkapitány az öltözőkben azonban csak ugy engedi az auer égők alkalmazását, ha az ottani Auer lángok biztonsági kosárral is el vannak lutva.

* **Az őrült leány.** Teguap este 8 órakor Boros Juliánan a Pacsirta utczábaa dühöngő őrültségi roham vett erőt s mindenkit és önmagát is meg akarta késeloí erősen lekötözve szállitották a kórházba.

* **Levetkőztetett gyermek.** Mójsza Dánielné napszámos asszony a király utczán tegnap este egy 11 éves leánykát ruhájatól megfosztott, a rendőrség elfogta.

* **Hivatalos borkóstolók.** Még az anyakönyvvezető és a postresztante-postatiszt állásainál is poétikusabb és szebb állásokat szervezett egyik legutóbbi reneeletével Darányi Ignátz földmivelésügyi ministter, A miniszter, a ki dícséretes módon küzd a borhamisitók es a mesterséges borcsinalók ellen, szabályzatot boczátott ki a borhamisitásról és a mesterséges borgyártás meggátlásáról szóló törvenyjavaslat végrehajtása tágyában. Ez a szabályzat azt mondja, hogy minden törvényhatóság területén borellenőrzö bizottság szervezendő, a melynek elnökét a főispán nevezi ki, tapjait a törvényhatóeág választja, A várvssi kögyülés teggnapelőtt tárgyalta ezt a szabályzatot s bár a bizottságba a tekintetes törvényhatóság közismert tapasztalt férfiakra bizta az aradi borok hivatalos kóstolását, de azt tudjuk, hogy az illetőknek több irigyük akad, mint a tatal polgármeternek, a ki a hadgyakorkorlatok révén kétféle órdót is kap. Mert nagy gyönyörüség lehet az a hivatal, amelyken nyolcztól tizig elegyes sorokat vesznek fölülvizsgálat alá, tiztől tizenkettőig hivatalosan bevannak rugva; délután, mint ügybuzgó hivatalnokok az ujabb operák bordalait éneklik. este vi ghangulban folytatják az ellenőrzést és ha későn, teljesen elázva kerülnek haza, a feleségők meg se kuklipredikálhatja őket; mert hiszen ők csak hivatalos köteleségök teljesitésében jártak és áztak el.

* **Arad hölgyei és október hatodika** Igen szép és nemes eszme pattant ki az aradi függetlenségi kör kebeléből a legutóbb tartott ülés alkalmából. A kör határozatba hozta, miszerint az október hatodiki gyászünnepély fényesnek és lélekemelő voltának emelése czéljából meg keresi Krispin Józsefet, az aradi zenede kitünő igazgatóját miszerint Arad hölgyeiből egy énekkart szervezzen és tanitson be, mely bájos kar az október hatodiki gyaszünnepélyen, fakete ruhába öltözve, gyászdalokat adna elő. — Valóban szép, megragadó eszme, amelyért feltétlen elismerés illeti az aradi függetlenségi kört.

* **Carmen Sylva koszoruja Petőfi szobrára.** A dunaparti Petőfi-szobor 1881-ben történt leleplezése alkalmával a most vendégünkül érkezett Erzsébet Román királyné is küldött koszorut a nagy költő szobrára. A koszoru két méter hosszu 20 czentiméter széles fehér szalagján ez az aranybetüs felirás viszlett: «Une adoratrice du grand poéte Petőfi. A teleplezést követő lakomán az irók és művészek köréhen felköszöntötték Erzsébet romás királynét s Komócsy Józsefnek inditványára üdvözlő táviratot küldtek hozzá.

* **Szüreti ünnepély jótékonyczélra.** A Tokaji szőlő mivelő egyesület az 1897-ik év Október hó 10-én a Polgári kertben az árviz által sujtottak felsegélyezésére szüretelési ünnepélyt reűdez. Belépődij a jótekonyczél iránti tekintetből személyenként 3 frt. A meghivó igen érdekes remeke a nyomdász müvészetnek és igy hangzik;

Szüretelési ünnepély.

Tizedikén lesz nálunk
Pompásan is mulatunk

Tvnczmulatság.

Mosolygó szép lányokkal
Vigan lejtö párokkal

Tüzijáték.

S egyéb a mí elbájol
Szeretnéd-e tudni hol?

Tokajon.

* **A főiskolából.** A debreczeni ev. ref. tanitóképezdei ifjuság 1897 szept. 21-én tartotta Önkepzökörének alakuló gyülését a tisztikar — a következőképpen alakult meg: Elnőknek egyhangulag Kiss József 4 tk. választatott meg. Alelnők: Törős Károiy 3 tk. Főjegyző Sólyom József 3 tk. Aljegyző: Fábián István 2 tk. Könyvtárnak: Z. Szabó József 4 tk. Alkönyvtárnok Nagy László 3 tk. Pénztárnok: Tömöry Jenő 3 tk. Titkár: s Nagy Lajos 4 tk. Választmányi tagok lettek: IV ed évről Sürés Béla. Bögre Antal. III ad évröl: h. Fekete Peter. Nagy István. II-od évröl: Mikó József, Szabó Kálmán. I-ső évről: Doczi Imre, Sólyom Ferencz Emlékkönyvirókká lettek: Nagy Károly 2 tk. és Sóiyam Eerencz 1 tk.

* **Pályázat gazdasági segédi állásra.** A m. óvári m. kir. gazdasági akadémiánál, a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetnél, valamint az adai, algyógyi, csákovári, debreczeni, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karczagi, kecskeméti, lugosi, nagyszent-miklósi, pápai rimaszombati, szentimrei m. kir. állami, vegre a csabai és szabadkai földmivesiskoláknál f. évi november hó 1-én betöltendő egy-egy, összesen 20 ösztöndijas gazdasági segédi állásra pályázatot nyitok azon czélzattal, hogy a mutatandó képesség és hajlam szerint a kiválóbb ösztöndijasok egyik részévnl a gazdnsági tanintézmények tan-, illetőleg tisztviselői személyzetének létszáma egészittessék ki, a másik része pedig a fenforgó szükséghez képest ugy az állami intézmények által, mint a tárnadalmi uton rendezendő vándortanitások keretében nyerjen avatottságott és alkalmazást. Az ösztöndij 500 frt, mely egy évre szól, de egy második évre is meghosszabbitható, az illető ezenkivül butorozott szobából álló lakást nyer, s ingyen fütésben és világitásban részesül. Pályázati föltételek: magyar állampolgárság, gazdasági akadémia vagy gazdasági tanintézet végzése, feddhetlen előéletét; gazdasági gyakorlat előnyt biztosit. A pályázat folyó évi november hó 1-én jár le, mely határidőig a kellően felszerelt kérvények azon tanintézmény igazgatóságához nyujtandók be, a melynél az illető alkalmaztatni óhajt, a mi azonban a szolgálatra való beosztásra nézve nem lehet feltetlenül iranyadó. Kelt Budapesten, 1897. évi szept. hó 8-án. Földmivelésügyi m. kir. miniszter.

x Heimann és Halmágyi női és gyermek felöltők legnagyobb áruházában az őszi és téli ujdonságok megérkeztek.

Debreczen város hódolata.

Debreczen, szept 30.

A százas bizottság gyülése.

A százas rendező bizottság, melynek tagjai: Gr. Dégenfeld Józs f főispán, Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Kiss Áron ev. ref. püspök, dr. Wolafka Nándor róm. kath. c. püspök, Rásó Gyula kir. tan. alispán, Komlóssy Arthur v. főjegyző, dr. Király Ferencz, Kiss Albert, dr. Kola János orsz. képviselők, Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány, Szabó József főszámvevő, Stahl Géza v. főmérnök, Bészler Károly, Oláh Károly, Roncsik Lajos, Körner Adolf, Vecsey Imre, Király Gyula, Hajdu Gyula tanácsnokok, Zoltai Lajos, Kohányi Gyula, Koncz Ákos Than Gyula felelős szerkesztők, Tárkányi Péter kath. lelkész, Márk Endre egy. ker. főügyész, Lengyel Imre a szabadelvüpárt, Kertész János a függetlenségi párt elnökei, Dobieczki Sándor üzletvezető, Sass Béla akad igazgató, Krausz Vilmos főrabbi, Cserhalmi József piarista főnök, Materni Lajos ág. ev. lelkész, Mitrovics Gyula, Némethy Kajos, Dicsőffy József, Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkészek, Szunyogh Sándor pénzügy igazgató, Joó István középisk. felügyelő, Dóczy Imre gymn. igazgató, dr. Bayer Ferencz ker. ak. igazgató, Reichmann Ármin hitközségi elnök, Unger Gusztáv kir. tábla biró, Igyártó Sándor törv. elnök, Szücs Mihály gazd. tanint igazgató, Zádor Lajos keres. társ. elnöke, dr. Kenézy Gyula, dr. Hegedüs Pál, Váczy János, Szepessy Antal, Boczán Elemér állom. főnök, dr. Bakonyi Samu, dr. Magos György, Juhász Ignácz, Szilágyi Imre, dr. Benedek János, dr. Orbán József ügyvédek, Weszprémy Zoltán m főjegyző, dr. Czegledy Mihály m. főügyész, Fazekas Sándor reálisk. igazgató, Laszgallner Kálmán vasuti mérnök, Nagy Károly törvki biró, Mayer Emil, Horkai Lajos, Weisz Sándor Kövy Lajos, Kovács Dezső pinczéregyleti elnök Viski Károly, Vetéssy Béla, Publik Ernő, Jeney György, Szentessy János, Szücs Kálmán L. Nagy Bálint, Hauer Bertalan, Biederman József, Kovács Lajos, Krasznay Ferencz, Tóth Kálman, Cziffer Nándor, Engesszer József, Szabó József ács ifj. elnök, Serly Ede, Bárdos Géza, Jóna Dániel, Bornyász József, B. Nagy János, Soltész Elemér, Davidovics Sándor, Árvay Béla, Balogh Béla jh. Biró János th. Juhász Sándor th. Kovács Ernő jh Kun Béla jh. Surgóth Gyula jh. és Veress Gusztáv th. tegnap csütörtökön délután négy órakor, a városháza nagy tanácstermében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklete alatt tartotta meg nagyfontosságu ülését. Ezen állapitották meg legfontosabb részleteiben végérvényesen az ünnepély programmját

Az előadói tisztet Márk Endre töltötte be, a ki hosszantartó beszédben ismertette az ünnepség minden részét, kölönösen nagy sulyt fektetve a legszélesebb körü intezkedést provokáló fáklyás menetre. Beszédét mindvégig nagy erdeklődéssel kisérték a bizottsag tagjai, bejelentett intézkedéseit általános helyeslésével erősitették meg, propozicziót pedig lelkesedéssel tették magukévá.

Dr Wolaffka Nándor, dr. Bakonyi Samu, Váczy János, Publik Ernő s több bizottsági tag ujabb, az ünnepély fényét czélzó s a programmot kiegészitő javaslataikat szinten elfogadták a bizottság tagjai. Szük volna lapunk tere hozza, ha az elhangzott lelkes beszédeket közölni, a szép eszmecserét minden részletében hiven visszaadni akarnók. ezuttal tehát az elfogadott határozatok alapján véglegesen megállapitott programm részleteit ismertetjuk, hogy a város közönsége az ünnepély lefolyásának ervezetéről teljesen hü képet nyerjen.

Az ünnepély napja: october harmadika, vasárnap lesz. A város lobogódiszt ölt, kivétel nélkül minden házon ott fog lengeni a nemzeti lobogó.

Reggel fél nyolcz órakor a hatóságok és testületek meghivott képviselői a városházan zegyüleknek, ahonnan a diszes csoport a kistemplomban megy. A menet élén a diszbeöltözött városi és megyei hajduk haladnak.

A kistemplomban tartott hálaadó istentisztelet után e menet a róm. kath. templomba vonul, a hol délelőtt 9 órakor tartják meg a hálaadó istenitiszteletet. A katholikus templomból tiz óra előtt az ág. hitv. templomban, onnan féltizenegykor az izraelita templomba mennek. A délelőtti ünnepség az izráeliták nagyvárad-utczai templomában megtártott hálaadó istentisztelettel ér végett.

Soltész Elemér főiskolai szenior bejelentése szerint délután három órakor a főiskolában nyer folytatást az ünnepség, ahol a polgársággal együtt buzgólkodó akadémiai ifjuság rendez az oratoriumban külön is hazafias, a nagy naphoz méltó ünnepélyt. Ennek a végérvényesen megállapitott programmja a következő:

Hymnusz. Énekli a főiskolai ifjuság kántusa.

Alkalmi beszéd. Tartja: Dr. Bartha Béla jogakadémiai tanár.

Óda. Irta: Farkas Imre jh. Szaválja: Árvay Béla jh.

Hódoló távirat Ő Felségéhez a királyhoz. Bevezető beszéd után felolvassa: Konrád Ernő jh.

Szózat. Éneklik a jelenlevők.

A szép ünnepélyen örömmel és szivesen látja a rendezőség a nagy közönséget.

A fáklyás menet este hat órakor veszi kezdetét. Gyülekezési helyül a főiskola udvarát, időül pedig az esti fél hat órát tüzte ki a százas bizottság. A fáklyákat a lámpionokat a tőiskola, főreáliskola és kereskedelmi akadémia ifjuságából kijelöltek között az udvar több helyén osztják ki. A menet tervbe vett rendszerének megfelelő sorba állás már ott megtörténik, hogy a kivonulás kifogástalan réndben folyhasson le.

A menet előtt négy diszbe öltözött lovas rendőr halad s tartja fenn az érkező menet számára a szabad utat. Kevéssel hátrább három rendőrbiztos halad.

Azután következik e debreczeni polgárok bandériuma, amelyet Vácz i János a gazdasági egyesületi elnök szervez. A bandérium tagjai ugyanazok lesznek, akik a millenium évében Budapesten megtártott hódoló felvonulásban részt vettek.

Ezután viszik a hatalmas transparentet, amelynek megvilágitott betüi messze sugározzák e feliratot: Éljen a király!

Ezután halad a katonaizenekar.

Majd sorba következik;

Az összes debreczeni dalardák tagjai lampionokkal

A Rácz Károly és a Magyari testvérek egyesitett zenekara.

A százas rendező bizottság jelvényeket viselő tagjai.

A főiskola, főreáliskola, kereskedelmi akadémia, kath. gymnázium ifjusága.

Azután ábéce sorrendben lobogóik alatt az összes debreczeni testületek.

E menet mellett két oldalt egymástól másfélméternyi távolságban haladnak a fáklyatartók.

Itt emlitjük meg, hogy az iparos ifjak egyesület tegnap este Tóth Kálmán elnöklete elatt tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy a saját költségén szaz fáklyát és lámpiont szerez be s azokkal vesz részt a faklyatartók között.

Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány intézkedésére a menet mellett és a menet mögött megfelelő számmal a közrendőrök haladnak s ügyelnek fel arra, hogy a közönség előrelatható nagy torlódása valahol megoe bonthassa a rendet.

Igy halad a menet a fő téren Nagyvárad utczán, Gyár Varga Bathyányi és Kossuth utczákon at vissza a városháza elé, ahol a tüzoltóság időközben kordont von. A kordonon jóval kivül a fáklyások félkörben előttük a menetben résztvevők foglalnak helyet. A kordonon belül azonben csupán a szónokok a dalegyletek lampionos tagjai és a hirlapirók állhatnak fel.

Itt lesz a feldiszitett pódium és mögötte a katonazenekar.

Mikor a rendezőbizottság által igy meg állapitott felállás megtörténik, felhangzik a kato azenekar által előadandó Hymnusz.

Közvetlen ezután Joó István középiskolai felügyelő tartja meg alkalmi beszédét Utánna Bagaméry Károly esk. fel szavalja el Kun Béla alkalmi ódáját.

A városhaz előtti programm az összes dalegyletek énekével ér véget, amelyek a király indulót éneklik el.

Ezután a fáklyások visszafordulnak s a városháza Kossuth utczai kapuján a tágas udvarra mennek s ott a felállitott és vizzel talt hordókban kioltják a fáklyákat. Minden negyedik fáklyatartó a megjelölt helyre dobja az égő fáklyát s a máglyatüz körül a tüz oltóságtól kirendelt őrcsapat teljesiti a fel ügyeletet.

Este nyolcz órakor diszelőadás lesz a szinházban, amelyet alkalmi tabló nyit meg 9 órakor pedig bankett lesz a Bika szálloda disztermében.

A százas bizottság tegnapi ülésén dr. Wolafka Nándort, dr. Bakonyi Samut, Juhász Ignáczot, Boczán Elemért, Koncz Ákost, Than Gyulát és Kohányi Gyulát választotta meg a bankett r. albizottság tagjaivá, akik mindjárt a nagy gyülés után ülést tartottak.

Elhatározták, hogy a bankettet a Bika szálloda disztermében rendezik; megállapitották annak 3 fogásból álló menüjét, elrendelték az aláirási ivek elkészitését s elhatározták, hogy a legszélesebb körben fejtenek ki akcziót, hogy a bankett sikere biztositva legyen.

A banketten Debreczen minden polgárát s családját szivesen látja a rendezőség. — A banketjegyek ára személyenkint 1 frt 20 kr. Jelentkezéseket a bankett r. biz. fent megjelölt tagjai fogadnak el.

A százas bizottság tagjai mindannyian egyforma jelvényt viselnek. Ezek elkészitése s a bizottsági tagok közötti szétosztásával Koncz Ákos jegyzőt kérte meg a bizottság.

A jelvények holnapra elkészülnek s holnap d. u. 3 órától kezdve a városi levéltárban átvehetők.

A százas r. bizottság tegnapi ülésében megállapitotta azt is, hogy a világitás ideje mikor kezdődik s meddig tart.

Határozatilag kimondotta, hogy a kivilágitás este 6 órakor kezdődik s legalább este 9-ig tart.

Szombaton este utolsó ülését tartja a bizottság. Ezen döntenek a felmerülhető további kérdések felett s állapitják meg, hogy a fáklyásmenetben résztvevők a zenczámok után milyen sorrendben éneklik a hazafias dalokat s minden intézkedést megtesznek, hogy az ünnepély Debreczen közönségének hazafisága s lelkesedéséhez méltó legyen.

Ezen az ülésen terjesztik be iveiket Nagy Bálint, Boczán Elemér, Cziffer Nándor és Vetéssy Béla, akik a polgárság közt gyüjtést rendeztek, hogy a fáklyás és lámpionos menet káprázatos fényét és pompáját ezzel is fokozzák.

A vasárnapi örömünnepély alkalmából a debreczeni autonom orthodox izraelita hitközség a pásti-közi templomában reggeli 7 órakor ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tart.

Boczkó Sámuel rendőrkapitány, aki minden nagyobbszabásu ünnepély alkalmával is körültekintő figyelemmel és tapintattal teszi meg a legszükségesebb rendőri intézkedéseket, a vasárnapi ünnepély alkalmából is ugy intézkedett, hogy a felvonulás fényét emelő rend a közönség torlódásával megbontható ne legyen.

A rendőrség tagjai közül, akik e napon mindannyian diszruhájukat viselik, beosztott csoportokat a menet mellé, a felvonulási utvonalon. Kirendelte a lovas rendőröket a menet elé s a központon és a városházánál is megfelelő számu legénység lesz.

Debreczen város közönsége azonban annyira át van hatva az ünnepély nagyságától, méltóságától és jelentőségétől, hogy a rendet maga fogja megőrizni.

KÖZGAZDASAG

Sertésvásár.

szept. 30.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai : Nehéz páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban 26—55 krajczárig, közép (páronkint 250—60 kilogramm sulyban) 53—54 krajczár Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 krajczárig.

—

Budapesti gabonatőzsde.

szept. 30

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ár 100 klg.	kilós	Ár 100 klg
Bánsági ó	76	—.00—.00	80	00.00—00.00
» »	77	—.00 —.00	81	00.00—00.00
» »	78	—.00 —.00	82	— —.—.—
Tiszavidéki ó	79	—.00—.00	—	12.35—12.40
» »	76	11 90 12.05	80	—. —.—.—
» «	77	12.10 12.15	81	00.00—00.04
Pestvidéki ó	78	12.20—12.25	82	00.00—00.00
» »	79	12 30 12 30	—	12.30—12.35
» «	79	11·90 12 —	80	— —.—.—
Fehérmegyei ó	76	12.05—12.10	81	—.— —.—.—
» «	78	12·15 12,20	82	00 00—00.00
« «	79	12.25—12.30	—	—.—.—.00
Bácskai ó	76	11.95—12.05	80	12 70—12 75
« «	77	12.10—12.15	81	00·00—.—.—
« «	78	12.20.—12 2 5	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—. —.—.—	—	—.—.—.—
«	78	—.—.—.—	80	—.—.—.—
	79	—.—.—.—	81	—.—.—.—

	Mm. hekt.-ben	Ár kilógram	
Rozs elsőrendü uj	70—72	8.35	8.45
» másodrendü »	—	8 30	8 35
Árpa takarmánynak »	60—62	6.15	6.40
» égetni való —	62—64	6.60	7.30
» serfőzdei — —	64—66	8.—	10.00
Zab — — — — uj	39—41	6.30	6.50
Tengeri bánsági — uj	—	4.95	5.50
» más nemü »	—	4.35	5.35
	—	12·20	13.00
Repcze bánsági	—	—.—	— —

CSARNOK.

A prágai ghettoból.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Forditotta : **ifj. Móricz Pál.**

Egyedül jogositott magyar forditás

Dávid Leb Magdeburger.

—Elbeszélés az elmult század utolsó negyedéből. —

62.

— Hogy jó barátságban-e ? felelte Magdeburger még mindig dühösen s régi rosz szokása szerint kérdés alakjában felelve meg szintén. De azután mivel e kérdés hizelgő vonatkozását is kiérezte, szelidülve mondá : Ugy élünk, mint két testvér, csupán az volt tőle bolondság, hogy azt akarta, hogy én főrabbi legyek. De azért ne aggódjanak, Dávid Leb Magdeburger nem lesz prágai főrabbi. Majd megmosdatom én azt a gubernatort, majd megmondom neki, hogy ne okoskodjon s olyan bolondságról többet ne beszéljen !

Az előljárók ámulva hallgatták az együgyü ügynököt. Ugy ismerték, mint valami hülyét, kinek természetes oktondiságát tudatlansága és iskolázatlansága még inkább növelte. Hanem mivel a primator maga mondta, hogy a gubernator igen kedvezőleg nyilatkozott felőle, nem kétkedtek többé, miszerint az oktondi Magdeburger a magas főurnak nagyon is kegyében áll.

— Aztán, hogy jutott ily nagy urral barátságba ? kérdezte Seckeles.

Magdeburger megütődött. Nagy szószátyár volt ugyan és sokért nem adta volna, ha az ékszervásár pompás történetét kifecseghette volna, hanem szigoruan reáparancsoltak, de még szavára is fogadta, hogy hallgat. A szavát pedig nem akarta megszegni, hallgatagságában csupán az vigasztalta, hogy a gróf és közötte fentálló viszonyt legalább a titokzatosság érdekes ködébe borithatta, mondván :

— Az nagyon hosszu történet volna és én ugy éljek, ugy szolgáljon az egészségem, hogy nehezen várom, hogy ő kegyelmességéhez átmehessek (ezt azért mondta, hogy az előljárók lássák, miszerint tudja a főurnak a valódi czimét is). Primator ur, szolgálhatok még valamivel, avagy talán elmehetek ?

— Elmehet, mondta Frankl röviden.

— Primator ur, az imént nem akartam megzavarni, szólt Seckeles, midőn már Magdeburger elment, de talán jó lett volna ezt a hülyét figyelmeztetni, hogy ne igen zsörtölődjék a kegyelmes urral ?

— Higyje el, szólt Frankl, ez a derék de ostoba ficzkó az ostobaságával többet kivihet, mint száz okos. Ő azt beszéli, amit akar töle a gróf semmit sem vesz rosz néven. Én jól tudom, hogy neki minden szabad, még az igazságot is megmondhatja !

— De hátha a gubernator most meg majd azért fog reánk megharagudni, mivel a kegyenczével oly kicsinylőleg bántunk ? Legalább ahogy én Magdeburgert ismerem, elpletykál odaát minden szót.

— Ne aggódjanak, felelek mindenért, — mondá Frankl öntudatosan.

A zsidók egyik legnagyobb ünnepnapja az ujesztendő, mely után tiz nappal a bünbocsánat napja következik. Az esztendő utolsó hónapja volt ez alul hónap. És már e hónap elején ünnepi, emelkedett hangulat vett erőt az összes zsidó lakosságon, mely a slichos[1] hétben még magasabb mértékben fokozódott. A közelgő ünnepi napok már előre vetették fénysugaraikat, mert a slichos-héten már mindenki csak erről beszélt, csak ehez készülődött, valami sajátságos szive volt az egész zsidó városnak. A könyves boltok előtt az asztalokon sofrosz-ok[2] és imakönyvek voltak felhalmozva. Máshol ismét kisebb kufárok a szabadban árulgatták a portékákat, melyek ép e nagy ünnepeken voltak idényszerüek. A sofrosz vásárra a falukból is bejöttek a zsidók. Mindenfelől ésak a tülkölést lehetett hallani. Imitt egy boltban a falusi iskolamester a sofar jóságát próbálgatta, amott a másik kereskedő előtt a talmudista diák pompás tremolokat rezegtetett ki a tülökből, hiuskodva zenei tudásával, egy másik ablakból egy baal tekeo[3] hasonlithatatta riuadókat fütt ki, megakarván bizonyosodni, hogy az évi szünet daczára szép tudományában még mindig járatos, amarébb egy földszintes lakásban szinte tülköltek, de aki arra ment, mind megrázza a fejét, valami gyakorlatlan ujoncz próbálgatta a tülkölés nehéz tudományát. Közbe az ünnepi imák sirámos melódiái hallatszottak. A kántor, az előimádkozó mind az éneklést gyakorolta. És mivel minden kántornak néhány kóristára is volt szüksége, nagyon sok próbaéneklést kellett végezni,mivel a kóristák nem ép mind ismerték a zenei hangjegyeket, sok gyakorlatra volt tehát szükség, mig teljesen egybevágóan sikerült a karének. A prágai zsidó város e héten szószerint zenélő teleppé változott át.De másként is észrevehetően zajosabb, tarkább volt az élet. A ház atyá imakönyveket és kendőket vásároltak, a nők öltözékeiknek a kiegészitéséről gondoskodtak. A szolgálók kezéből perczre sem szakadt ki a dolog. Ajtót s ablakokat felmosták meszelték a házakat kivülről-belülről. A törött ablakokon egész nyáron át fujdogált be a szél, most azoknak is üveges mestereket hivtak. Éz mivel ez általános tisztitáshoz nagyobb mennyiségü vizre is volt szükség, az utczákon mindenütt vizhordók s vizhordó leányok járkáltak locsogva-fecsegve. És a zsinagóga szolgák! Oh azok futkostak még csak. mint az őrült. Az egyik a festőt kereste — az időtájt nagyon keresett személyiség — ki a templomcsarnokot kimeszelje. A másik a nehéz érczlámpát czepelte, szinte lélekszakadva haza, mint az arany, ugy kellett annak az ünnepen csillogni. A harmadik a thorre nagyértékü függönyét vitte átjavitás végett az aranyhimzőhöz s a negyedik a thora pergament tekercsével futott az irnokhoz, kijavittatása végett néhány ujonnan felfedezett betühibának. A kézmivesek is mind levoltak foglalva, különösen a szabók és csizmadiák. És az is csak természetes. hogy a lisztkéreskedők, zöldséges kofák és a többi másféle kufárok mind erősen igénybe voltak véve. És az aprómarha kereskedők egész falkával hajtották a ludat. De az ünnepeket megelőző napokon a nagy üzletek tevékenysége s forgalma is lázasan emelkedett.

Folyt köv.

[1] Az ujévet megelőző hét. amelyen napfeljötte előtt naponként különös imákat végeztek.

[2] Tülök, mellyel az ujév ünnepén tülkölnek a zsidók.

[3] Sofar tülkös,

Nyilt-tér.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, szines **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség, 2000 szin és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru **potabér és vámmentesen a házhoz szállitva mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállitó) selyemgyára Zürichben.** — Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztettnek.

252.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyülésen megállapitott s 1887. évi junius 1-én életbeléptetett eladási fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt :

		100 kiló
A	Asztali dara nagyszemü	21.20
B	Szinte » apró szemü	21.20
0.	Királyliszt	19.60
1.	Lángliszt kivonat	19.20
2.	Elsőrendü zsemlye liszt	18.80
3.	Zsemlye liszt	18.40
4.	Elsőrendü kenyér liszt	18.—
5.	Közép kenyér liszt	17.60
6.	kenyér liszt	17.20
7.	Barna kenyér liszt	15.80
8.	Takarmány liszt	12.20
11.	Finom korpa **zsákkal**	4 80
11.	„ „ **zsák nélkül**	4.60
12.	Durva korpa **zsákkal**	4.—
12.	„ „ **zsák nélkül**	3 80
	Csirke buza **zsák nélkül**	4.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A, B, 0—6 számig 85 kilogramm.
7. és 8. szám 70 »
11. és 12. szám 50

Debreczen, 1897. október 1.

Magas jutalékban

részesülnek megbizható szolid ügynökök, kik törvényszerüen megengedett sorsjegyeknek, részletfizetésre való eladásával, egy nagy pénzintézet (részvénytár-aság) számlájára foglalkozni óhajtanak. Ajánlatok «Confidentia» czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V. Fürdő-utcza, 4. szám intézendők.

Kőbányai korona sör 1 pohár 8, 1 korsó 13 kr.

Sörcsarnok és vendéglő

átvétel.

Kitünő szegedi konyha. Zöna reggeli különféle.

Tisztelettel tudatjuk a t. közönséggel, hogy a **Sas-utcza 18-ik** sz. a. lévő **Vilmos-féle sörcsarnok** és **vendéglő** kezelését a mai napon átvettük; a helyiségek — tekintettel a t. vendégek kényelmére — egész ujonnan lettek átalakitva és **október hó 3-án vasárnap** egy elsőrendü zenekar közremüködése mellett megnyitjuk.

Tisztelettel ajánljuk továbbá

elsőrendü szegedi konyhánkat

melynek vezetésénél az ételek kifogástalan, izletes elkészitésére, ugy azok mérsékelt áraira kiváló gondot forditunk, továbbá **folytonosan friss csapolásu, kizárólag kőbanyai koronasört 1 pohár 8 kr, 1 korsó 13 kr.** és tisztán kezelt **saját termesü sámsoni gohér ujbort,** kiváló minőségü ó és palaczkozott borokat, **magyar és franczia pezsgőket.**

Midőn kérjük a t. közönség szives pártfogását, biztositjuk, hogy üzletünk szolid, jó hirnevet, pontos és előzékeny kiszolgálás által elősegiteni fogjuk. **Társas összejövetelek, ebédek és vacsorák** rendezését nagy étermünkben jutányos árban elvállalunk, **havi abonnomákat hazhoz kihordásra** is elfogadunk.

Kiváló tisztelettel

Szabó és Hellenberger.

Sámsoni gohér uj bor saját termés.

10758
1897.

Lóeladási hirdetés.

A f. 1897. évi október hó 3-án megtartandó országos lóvásáron, a város törzs-méneséből 16 drb kiselejtezett és szám felettí anya kancza és herélt ló fog árverésen eladatni.

Az árverés a lóvásártéren a fentirt napon reggel 9 órakor veendi kezdetét. Az eladandó lovak a vásártéri Udvarhelyi-féle majorban, az azok származását és korát kitüntető kimutatás pedig a városgazdai hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1897. október 1.

A városi tanács.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

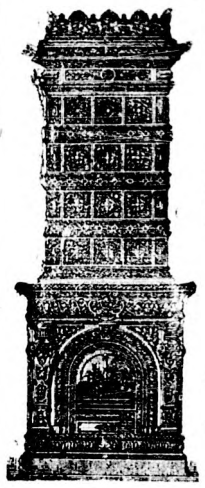

ajánlja tiszta fehér és **teljesen tüzálló** anyagból készült **fehér**, továbbá **szines, német, chamois-** és **majolika**

cserépkályháit

valamint **diszes kandallóit, kandallós kályháit és takarék-tüzhelyeit** melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendü kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztositatik.

A kályhák felállitását a saját kipróbált szakavatott állitóink végzik.

Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménynyel vállalják el.

Főraktár Eperjesen.

Bizományi és mintaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnál

Nagy-uj-utcza szegletén a Bika szálloda mellett

Kész felállitott minta kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárról kiválasztott kályhák kivánatra azonnal felállittatnak.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

a

MOHAI ÁGNES FORRÁS

Kittinő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak szinét nem változtatja. — Természetes izét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer" előnyös szolgálatot tesz.

Ujabban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A **mohai Ágnes-forrás** vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava.

Dr. Kétli Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesiteni, hogy a lefolyt **kolera-járvány** alatt **mohai Ágnes-forrását** kitünő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkivül hathatosan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is **legelső** helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A **mohai Ágnes-forrás** vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincset, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a kórjavalat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégitő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonczélra alkalmazott vizeket teljesen kiszoritsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Dr. Deme Béla,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A **kolera**-megbetegedés ellen präservativ gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár **Édeskuty L.** cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványvizszállitónál.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.